

Veno Taufer

Črepinje pesmi

Založba Obzorja Maribor, Maribor 1989

Zbirka pesmi utegne vzbuditi vtis, da gre za zaporedno nizanje miselnih prebliskov, izliti na papir slabše vrste, kar se rado dogaja pri nastajanju dobrih (liričnih) pesmi. V *Črepinjah pesmi* se bitje iz bivanja razcefra v večnost (ki se išče v prihodnosti ali preteklosti), nato pa spozna, da se je najbolj varno najti v živeči sedanjosti in se vanjo ponovno, kot že tolikokrat poprej, (v)roditi. Tauferjeva drobna knjižica tako predstavlja najvišjo vrednoto sveta – življenje. To se vedno znova končuje, se razblinja, izginja, toda iz črepinj bivšega bivanja se zmeraj sestavi v novo, obvezno boljšo organizacijo, ki bo sicer prav kmalu spet na tem, da bo uničena. A nič ne de. Že tako je treba prejšnje življenje končati, preden se prične novo.

Če bi bil lahkomiseln bralec, bi najbrž z veseljem segel po knjižici skromnega obsega, saj je takšno moč prebrati v zelo kratkem času. Še sploh, če so to pesmi. Toda v svoji lahkomiselni naivnosti bi kmalu spoznal jalovost tega početja, saj bi mi postalo jasno, da Tauferja ni mogoče brati za zabavo ob zajtrku, ker pač manjkajo vélike začetnice. Kot poprečen slovenski bralec (pri čemer naj bo merilo število prebranih knjig na leto) bi bil v zadregi, če bi moral komu razložiti, za kaj gre v Tauferjevi knjigi. In tako naprej.

Pesmi se najprej razletijo na drobne črepinje, ko jih bitijce začne parati. Paranje za človeka (post)moderne dobe ni nič posebnega in zato tudi ne boli precej. Hudo in usodno je zlasti zaradi občutka, ki ga s tem povzroča, namreč občutka popolnega razpada telesa in duha, strahu pred nihilističnim koncem, ki je seveda vedno bolj upravičen (namreč strah). Človek ne ve, kaj bi; tako si vendar prizadeva, da bi svoje poslanstvo svetu opravil kar se da spoštljivo, pa ran je polna njegova duša in od vsepovsod ga hočejo odžagati. V obupu zaradi neuspehov se potem skuša dvigniti nad lastni realizem (toda ne v nadrealizem), se narediti pred samim sabo sposobnega mečevati se s kruto sedanjostjo. Zato se zateče k svoji materi, v njen nepogrešljivo topli objem, tam si poišče tolažbe in poskuša izživeti svoje neporavnane nagone. Zato se potopi

v njeno toplo in varno mesovje, v njem brodi in plava, upajoč tam najti svojo resnično identiteto; v Panonskem morju jo je sicer dopustno odkriti, toda kljub temu se odpira pogled v trmasto daljavo, sanja kdove kam, misli neznano kaj. Mali človek je kot drevo: z nogami tiči globoko zagreben v zemlji, roke pa obupno in krčevito izteza proti soncu. Želje mu obletavajo ves svet, a ve, da ga prav zaradi svoje priklenjenosti na tradicijo nikoli ne bo mogel doseči, zato se otroško zateka k tolažbi.

Miti prastare antike so navdihnili že toliko pesnikov, pa tudi Vena Tauferja. Zgodovina, ki je učiteljica življenja, tako neprestano opravlja svoje poslanstvo. Človek se zmeraj zateče po pomoč k njej tedaj, ko mu zmanjka vseh, ampak res vseh možnosti. Nikdar se namreč noče vračati v preteklost, ker se mu to obvezno predstavlja nazadnjaško, neustvarjalno, pri moralno višjih ljudeh celo nepošteno ali mehkužno. Kar zanima je torej razlika med zatekanjem k zgodovini in vračanjem v preteklost. – No, antika je vendarle tista, ki ji prisojamo izvore navdihov, in skoraj vedno je tako. Človek, gol, kakršen pride na svet, tuli in trobi vanj samo kot tak: gol, kakršen pride na svet. Zdi se, da mu antična ambienca to še najbolj pestro omogoča. Človek je tam popolnoma enak svojemu svetu, kar mu lajša spoznavanje najglobljih resnic, odkrivanje najbolj fascinantnih zakonitosti. Z odmikanjem od take antike si vse bolj nadeva naslove imenitnosti in znanja (ki ga je kajpak povzel iz zgodovine), kot tak je pa vse manj sposoben enakovredno se kosati s tistim, zaradi česar je tako ogorčen. Za odkrivanje resnic si mora tako vedno znova snemati maske, kar mu vedno teže uspeva. No, lahko rečemo, da je to Tauferju uspelo v precejšnji meri.

Ko so bistvene stvari že poimenovane, je najbrž zelo važno le to, da pridejo človek, ljudstva, dežele in mesta, ki vsi skupaj poberejo črepi-nje, jih dado na kup, iz njihovih drobcev pa sestavijo novo podobo svojega sveta, v katerem želijo v prihodnje živeti. Dobro, za tem je potrebno samo še stvarjenje, in res vsemu razbijanju pesmi na kraju sledi še genesis. Ta je vse prej kot popolna osvoboditev od spon, ki so posameznika ovirale dotlej. To je predvsem geneza novih odnosov v stvarnosti, ki so točno določeni, urejeni v smislu višjega reda, harmonični.

In tako naprej.

Pravkar rojeni svet že pravkar tudi umira in ni dvoma, da se za njim ne bi rodil neki nov, boljši seveda. To je nekaj takega kot fenomen reke in zakonitost ponovnega stopanja vanjo. Le rahlo povišanje telesne temperature, pa že stopi pot na čelo.

Aleš Kordiš